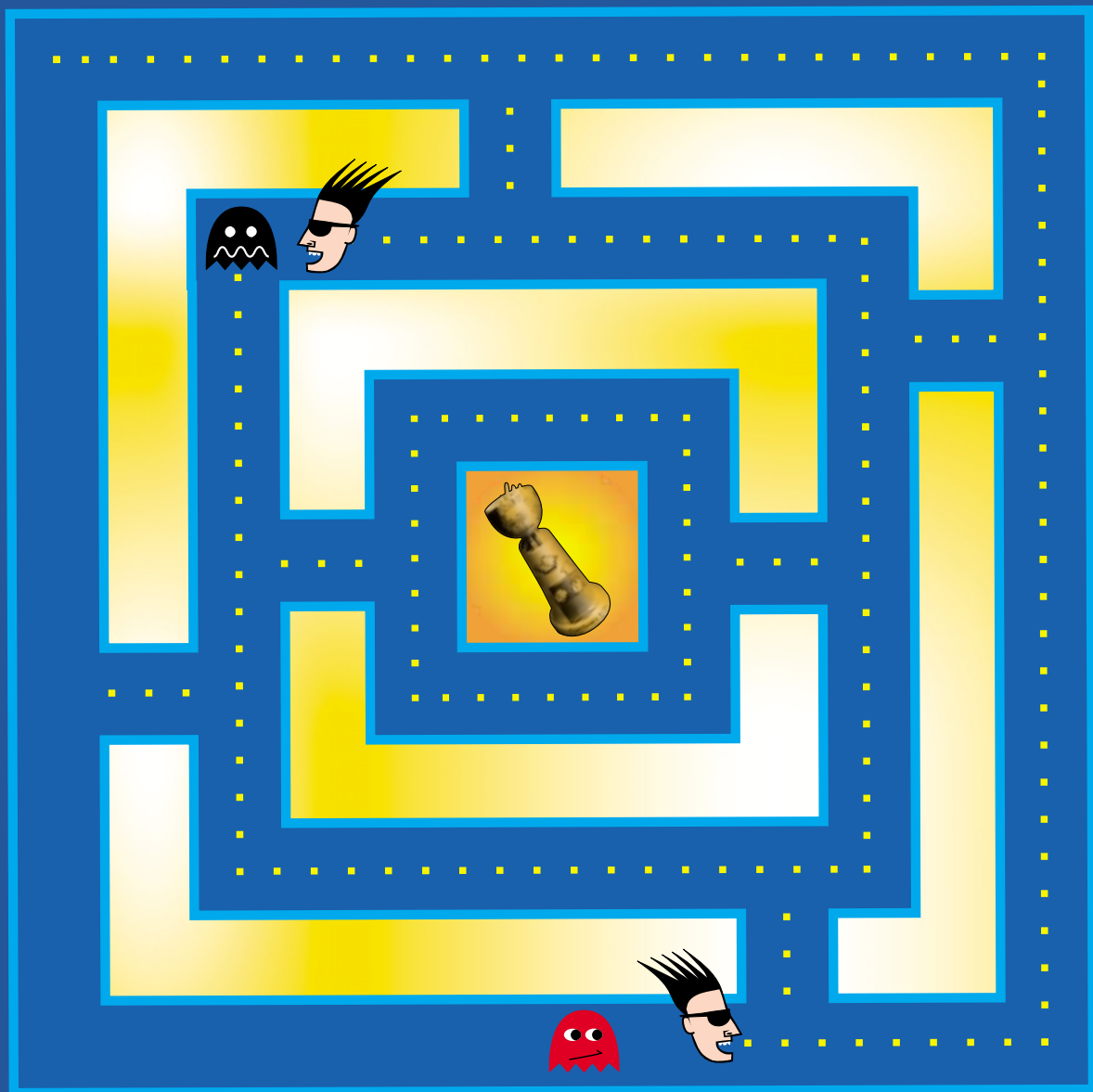

De ontplooiing van Intellectueel Talent

de weg van doptalent naar toptalent

Stichting Cognitief Talent

Delft, december 2003

Inhoudsopgave

1.	Op weg naar Toptalent	4
2.	Een kenniseconomie koestert talent	5
3.	De aanpak van de Stichting Cognitief Talent	7
4.	Het onderwijs en cognitief talent	9
5.	Leerlingen enthousiasmeren	11
6.	Leraren inspireren en Leeraanbod verdiepen	12
7.	Het gelijk van de stichting	13
8.	Een werkprogramma voor de komende jaren	14

1. Op weg naar Toptalent

Zonder stimulans en inspirerende voorbeelden groeit intellectueel talent dat bij jeugdigen in de dop aanwezig is, niet uit tot toptalent. De Stichting Cognitief Talent gaat uit van de stelling dat het huidige onderwijs en met name het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs onvoldoende die stimulans en inspiratie bieden. Er zijn extra maatregelen nodig. Deels zijn dat de activiteiten van de stichting zelf en deels zullen dat nieuwe initiatieven door het onderwijs zelf moeten zijn.

Met deze nota wil de stichting haar agenda ter ontplooiing van cognitief dan wel intellectueel talent presenteren, waarbij zij zich vooral richt op beleidsmakers, leraren en al diegenen die zich zorgen maken over het intellectuele toptniveau in ons land. Dat laatste uit zich bijvoorbeeld in de lopende discussie over de tanende belangstelling voor bètavakken en de wetenschap in het algemeen.

Behalve dat de stichting haar werk en haar standpunten via deze nota breder over het voetlicht wil brengen, wil zij langs deze weg ook het maatschappelijk veld, filantropen en andere weldoeners oproepen om door middel van subsidies en giften de doelstellingen van de stichting te ondersteunen.

De Stichting Cognitief Talent stamt uit 1996. In de statuten staat dat het doel van de stichting is talent op het gebied van leren, weten en denken tot ontplooiing te brengen. De stichting richt zich daarbij op de schooljeugd of in ruimere zin op jeugdigen die een opleiding volgen. Naar de opvatting van de stichting zou men de groep die intellectueel beloftes inhoudt voor de toekomst, moeten definiëren als de beste tien procent van de jeugd in dit opzicht. Dat is in het algemeen de jeugd die al uit zichzelf laat zien over meer dan gemiddeld talent op dit gebied te beschikken.

Intellectueel talent wordt vaak gedefinieerd in termen van hoogbegaafdheid. De stichting vermijdt die term doelbewust. In de eerste plaats omdat zij het belangrijker vindt de nadruk te leggen op talent zoals dat blijkt uit bijzondere prestaties, en in de tweede plaats omdat ze wil aansluiten bij de moderne opvattingen in de psychologie, waarbij zaken als leren, weten en denken onder het begrip cognitie worden samengevat.

Deze nota begint met een algemene beschouwing waarbij de ontwikkeling van Nederland tot een kennis-economie de achtergrond vormt. Daarna staat aangegeven wat de stichting onderneemt voor talentvolle leerlingen en welke rol het onderwijs voor hen kan spelen. Hierbij wordt zo duidelijk mogelijk vermeld wat de stichting zelf aanpakt dan wel wil aanpakken en wat naar de mening van de stichting verder in het onderwijs zou moeten gebeuren. Wat dit laatste betreft, ziet de stichting zich hooguit als aanjager en niet als uitvoerder.

Samengevat is de stichting enerzijds een uitvoerende instelling en anderzijds een denktank op het gebied van de ontplooiing van intellectueel talent. De stichting is een instelling van algemeen nut en voert haar werk uit zonder winstoogmerk.

2. Een kenniseconomie koestert talent

Maatschappelijke vooruitgang bestaat bij de gratie van ontplooiing van talent. De inventiviteit en kracht van enkelen kunnen leiden tot nut voor allen. Dat geldt vooral ten aanzien van talent op het gebied van leren, weten en denken. Deze vorm van talent leidt tot wetenschappelijke ontdekkingen en technologische vooruitgang waarvan iedereen profiteert. Het leidt tot maatschappelijke rijkdom, zowel in termen van welvaart als van welzijn.

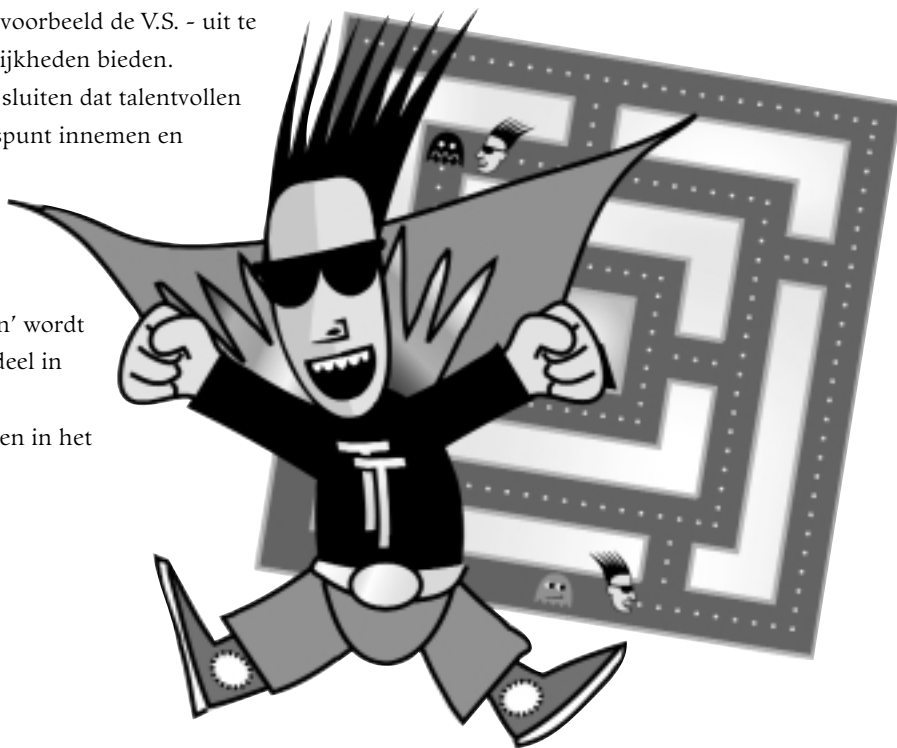
Dat cognitief talent moet worden ontplooid, is een algemeen aanvaard uitgangspunt. In een tijd van mondialisering van de productie van goederen en diensten is het steeds meer van belang dat men lokaal over hoogwaardige kennis en technologie beschikt. Op die manier kan men een moderne maatschappij in stand houden en ook de concurrentieslag met anderen overleven. Die aanpak of dat streven wordt samengevat onder het begrip 'kenniseconomie' en is des te belangrijker voor landen waar grondstoffen en arbeid onvoldoende basis bieden voor welvaart voor iedereen. In Nederland is men zich ervan bewust dat dit in sterke mate op ons eigen land van toepassing is. Wij zien onszelf als een voorbeeld van een kenniseconomie en verwijzen dan graag naar de hoge scholingsgraad van de bevolking.

Maar koestert Nederland zijn talent wel? In de top van het bedrijfsleven en de wetenschap zijn er zorgen over de instandhouding van of liever de ontwikkeling naar een kenniseconomie. Men waarschuwt vooral voor de vermindering van de belangstelling voor bèta-vakken, voor inspannende opleidingen en voor een gebrek aan technologisch vernuft. In die visie loopt Nederland de kans in een nieuwe 'Pruikentijd' te belanden, waarin we leven van de opbrengsten uit het verleden. En als we niet rentenieren – vaak nog in het buitenland waar het aangenamer wonen is – beperken we ons tot handel drijven en distributietaken voor andere landen. De onheilspredikers zien verspilling van talent of in ieder geval onderbenutting.

De Stichting Cognitief talent deelt die visie en staat op het standpunt dat het koesteren van talent niet alleen individueel, maar vooral ook nationaal extra inspanning met zich mee moet brengen. Op die manier is er een grotere kans dat talent ook voor de eigen maatschappij behouden blijft. Als men hier zijn of haar talent kan ontplooien, is er minder aanleiding om hiervoor naar landen - met als grote voorbeeld de V.S. - uit te wijken die wel ruime mogelijkheden bieden.

Overigens is ook niet uit te sluiten dat talentvollen meer een mondiaal gezichtspunt innemen en geneigd zijn zich te

vestigen in die landen waar hun talent het meest tot zijn recht komt. Dit verschijnsel van 'brain-drain' wordt echter voor een belangrijk deel in de hand gewerkt door het ontbreken van mogelijkheden in het eigen land.

Een goed voorbeeld hoe de overheid een impuls kan geven om de ontwikkeling van het aanwezige intellectuele kapitaal te benutten stamt uit de 19e eeuw, toen de H.B.S. werd gesticht voor kinderen uit de burgerij. Deze nieuwe schoolvorm leidde niet alleen tot een gewilde opleiding als zodanig, maar ook tot scholing van een nieuw wetenschappelijk kader op het gebied van de natuurwetenschappen en de techniek, waaruit in het begin van de 20e eeuw enkele Nobelprijswinnaars voortkwamen. Het zou een voorbeeld voor de overheid kunnen zijn om ook in onze tijd met nieuwe impulsen te komen. Op zichzelf ziet de overheid de noodzaak van het benutten van intellectueel talent zeker in en ook ziet ze het gevaar van het negeren hiervan. Zo staat in het rapport 'Trends, dilemma's en beleid', een gezamenlijke uitgave van het Centraal Planbureau en het Sociaal en Cultureel Planbureau uit 2000, in het hoofdstuk Onderwijs in de 21ste eeuw, dat de huidige nadruk op 'aansluiting bij de leefwereld van jongeren', het gevaar in zich bergt dat minder aandacht wordt besteed aan cognitieve kennis en dat jongeren die een hoog abstractieniveau aankunnen en een lange spanningsboog hebben, zo tekort worden gedaan. In het Onderwijsverslag 2001, dat handelt over de actuele situatie in het onderwijs, wordt daarentegen in het geheel geen aandacht aan cognitief talent geschonken. Er staat alleen ergens de opmerking '... verspilling van talent tegengaan ...', zonder enige nadere illustratie van wat er dan zou moeten gebeuren. In het recente Onderwijsverslag 2002 brengt men 'cognitief' alleen maar in verband met uitvallende leerlingen en concludeert men dat extra aandacht van scholen hoofdzakelijk naar die groep uitgaat en niet naar begaafde leerlingen.

Om cognitief talent tot ontplooiing te brengen is niet alleen nodig dat een onderwijsstelsel nationaal gezien goede resultaten geeft. Daarbij zou dat stelsel ook extra kansen moeten bieden voor talentvolle leerlingen. Voor de ontplooiing van talent op andere terreinen vinden we dat heel normaal. Voor jeugdigen met bijvoorbeeld sportief of muzikaal talent zijn er allerlei mogelijkheden tot doorstroming naar moeilijker en uitdagender niveaus. Er zijn ook veel meer toernooien en prijzen die benadrukken dat men een topprestatie levert. Op die terreinen worden de geboden kansen graag gegrepen en succes krijgt maatschappelijke waardering en bekroning. Voor cognitief talent moet dit ook gebeuren om het aanwezige talent uit te baten. Voor de kleine groep die het aankan, zal het onderwijs meer mogelijkheden tot differentiatie en ontplooiing moeten bieden. Niet ten koste van iets of iemand, maar tot profijt van de getalenteerden en de gemeenschap.

3. De aanpak van de Stichting Cognitief Talent

Talent kan men definiëren als een gave waarover men zonder meer in aanleg beschikt. De stichting staat echter op het standpunt dat pas over talent moet worden gesproken op basis van uitingen die maatschappelijk worden gewaardeerd en die als nuttig in bredere of engere zin worden gezien. Talent herken je aan prestaties en niet aan de aanleg als zodanig. Op zichzelf leidt een aanleg meestal tot de ambitie om het talent te uiten, maar de beoordeling van die uitingen geeft voor de stichting de doorslag om van talent te spreken. De eerste stap is daarom talentvolle jeugdigen aan te moedigen hun prestaties te tonen.

De stichting is haar werk begonnen met het organiseren van de jaarlijkse Toptoets. Dit is een kennis- en denkwedstrijd voor leerlingen aan het eind van de basisschool. De eerste Toptoets vond plaats in 1997 en inmiddels heeft de Toptoets een brede, maar nog steeds niet volledige bekendheid in het onderwijsveld gekregen. Tot en met 2003 hebben van een kleine 20 procent van het totale aantal basisscholen leerlingen meegedaan aan de Toptoets. De stichting spant zich door middel van mailings en andere vormen van publiciteit in om van jaar tot jaar dit percentage te laten groeien. De deelnemers aan de Toptoets zijn er in het algemeen enthousiast over. Dat geldt ook voor hun school.

Om meer inzicht te krijgen in het verdere verloop van de ontwikkeling van het talent van de deelnemers aan de Toptoets volgt de stichting enkele panels van oud-deelnemers. Het gaat hier om deelnemers uit respectievelijk 1997, 1998 en 1999. Elk van de drie panels bestaat uit 30 tot 40 Toptoetsers, zoals de stichting de (oud)deelnemers aan de Toptoets noemt. De panels krijgen jaarlijks een vragenlijst voorgelegd. Van de resultaten is een samenvatting te lezen op de website van de stichting (www.toptoets.nl). Het beeld van leerlingen die met gemak de leerstof op school aankunnen, blijft in het voortgezet onderwijs steeds terugkomen. Het oudste panel (1997) zat voor het allergrootste deel in 2003 in de eindexamenklas vwo/gymnasium.

Het panelonderzoek geeft niet alleen een beeld van de verdere ontwikkeling van de Toptoetsers, maar kan ook ideeën voor de ontplooiing van cognitief talent opleveren. Het panelonderzoek is voor de Nederlandse situatie een uniek onderzoek vanwege de onderzoeksgroep. Soortgelijk, maar breder onderzoek in ons land doet het CBS in de vorm van grote cohortonderzoeken, waarbij een generatie jeugdigen op hun weg door het voortgezet onderwijs wordt gevolgd. Wat de Toptoetsers betreft, is het de opzet het panelonderzoek minstens voort te zetten tot de deelnemers een tertiaire (universitaire) opleiding hebben afgerond.

Omdat inspiratie en voorbeelden in de opvatting van de stichting juist die middelen zijn om talentvolle jeugdigen op weg te helpen, is de stichting op kleine schaal begonnen met het organiseren van meeloopdagen in de wereld van wetenschap, bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties. Deze dagen worden TT-dagen genoemd, omdat zij voor Talent worden gehouden door Talent. Gevestigd of aanstormend talent biedt oud-deelnemers aan de Toptoets in de periode van het voortgezet onderwijs de mogelijkheid op individuele basis een dag(deel) mee te lopen in haar of zijn vakgebied.

De TT-dagen zijn op proefbasis gestart in Delft en omgeving - de thuisbasis van de stichting. Op dit moment maakt men van het kleine aanbod zeer beperkt gebruik. Om van de TT-dagen een succes te maken is een sprong naar een landelijke benadering noodzakelijk, maar behalve de animo van aanbieders en Toptoetsers speelt hierbij ook de armslag van de stichting een rol. Die zou ruimer moeten zijn dan hij nu is.

Stimulering van ontplooiing van cognitief talent moet beginnen in de periode van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Dat is de periode dat ideeën tot ontwikkeling komen en belangstelling zich vormt. Het is de periode van een grote ontvankelijkheid en een periode die zo de mogelijkheid biedt een robuuste geest solide kennis te laten torsen. Dit beeld is al eeuwenoud en heeft indertijd vorm gekregen in het olifantje van de beeldhouwer Bernini dat een Egyptische obelisk draagt en dat staat op het plein in Rome dat genoemd is naar Minerva, de godin van de wijsheid. De Amerikaanse pedagoog Donald Perkins voegt aan opgebouwde kennis en aangeboren denkvermogen nog denkstrategieën en denktactieken toe die getalenteerden weten te gebruiken om tot topprestaties te komen. Aan denkvermogen zou het onderwijs niet veel kunnen doen, aan kennisopbouw wel, maar misschien nog beter aan de ontwikkeling van strategieën en tactieken als een soort denkgereedschap. Dat betekent een bijzondere inspanning van zowel leerling als leraar. Er is geen weten zonder zweten. Een breed ontwikkeld mens met de nodige denkkraft word je niet vanzelf, ook al heb van nature al een goed denkvermogen meegekregen. Goed onderwijs daagt leerlingen uit zich tot het uiterste in te spannen en die inspanning hoeft niet altijd leuk te zijn.

4. Het onderwijs en cognitief talent

Op het eerste gezicht lijkt in ons land alles al aanwezig om ontplooiing van cognitief talent te realiseren. De Nederlandse jeugd gaat al op vroege leeftijd naar school. Er is een langdurige leerplicht en aansluitend daaraan kiest een groot deel voor het verder volgen van onderwijs. Dat geldt helemaal voor het talentvolle deel dat normaal gesproken het onderwijs tot en met de universiteit volgt. Het uitgesproken doel van het onderwijs is dat iedereen de mogelijkheid krijgt zich te ontplooien, maar voor talentvolle leerlingen biedt het te weinig extra uitdaging. Dat begint al in het basisonderwijs.

Hoofddoel van het basisonderwijs is het meegeven van een standaardpakket kennis en vaardigheden aan iedereen. In de praktijk leidt dit tot moeilijkheden aan twee kanten. Enerzijds is er een groep – van een behoorlijke omvang – die moeite heeft met dit pakket en die veel, en soms bijna alle aandacht opeist van de leraar om hen dit bij te brengen (op een ‘vloer’ tillen). Anderzijds is er een groep – van een beperkte omvang – die het pakket moeiteloos verwerft en daar eigenlijk de school nauwelijks voor nodig heeft. Dit is de talentvolle groep waarop de stichting zich richt. Deze groep zou veel meer kunnen leren (‘plafond’ verhogen) op de basisschool, maar dit komt er vaak niet van. Door de problemen met de zwakke groep kan

het zelfs zo ver komen dat de eisen van de basisschool worden ingeperkt. Dat lijkt zich met name voor te doen ten aanzien van de zaak-

vakken. In de praktijk lijkt de basisschool die meestal nog steeds

klassikaal is georganiseerd, zich te richten op de benedengemiddelde leerling, omdat dat de meeste garantie op succes biedt voor bereiken van het standaardpakket door iedereen.

Een streven naar maximale ontplooiing staat hier ver vanaf.

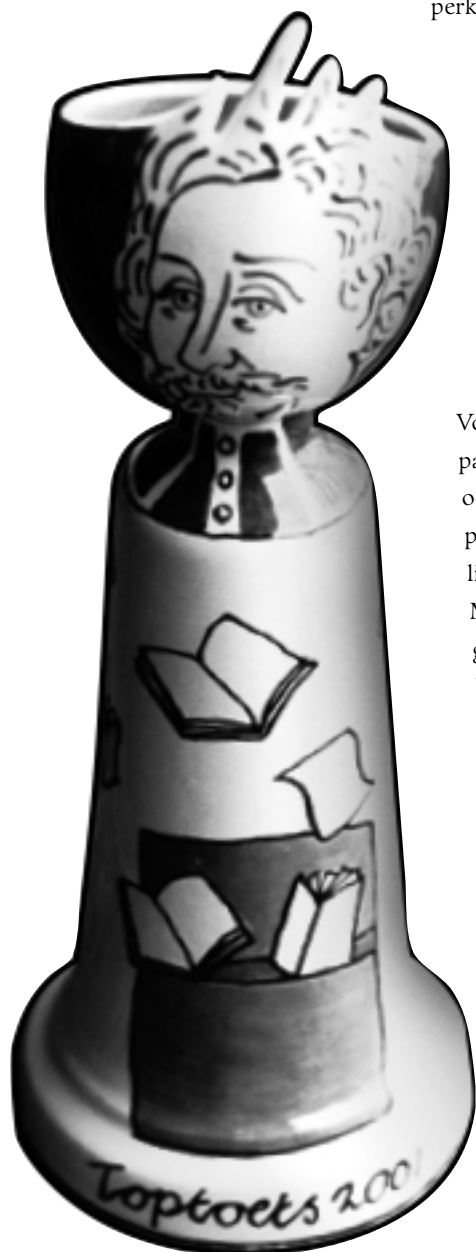
Voor de talentvollen zou het juist goed zijn als het pakket van de basisschool wordt vergroot. Uitblijven van extra

aanbod zou zelfs tot een soort versuffing voor deze groep kunnen leiden, hoewel het ook voor de hand ligt dat men

buiten school op eigen gelegenheid naar extra stof op zoek gaat.

Voor de stichting is verbreding en verdieping van het onderwijspakket in ieder geval een belangrijke zaak. Daarbij zou de stichting ook willen pleiten voor oprichting van scholen die een verzaamd pakket aanbieden en zo spontaan een uitdaging vormen voor leerling met schools, cognitief talent.

Meer in algemene zin zou het goed zijn als er een cultuurpedagogische discussie komt over de leerinhouden die in met name het basisonderwijs aandacht moeten krijgen. In het kort komt dit erop neer dat een aantal deskundigen vanuit verschillende disciplines, zoals psychologie en pedagogiek en de betrokken leergebieden gevraagd wordt om een zorgvuldige keuze van gewenste leerinhouden te maken op basis van een grondige afweging van relevante argumenten.

Wat het voortgezet onderwijs betreft, is uitbreiding van het aantal categoriale gymnasia, al dan niet met een gewijzigd leerplan, zeer gewenst. In het voortgezet onderwijs speelt keer op keer de maatschappelijke vraag hoe lang leerlingen bij elkaar moeten blijven of omgekeerd hoe snel men hen moet toedelen naar specifieke vormen van onderwijs. In de praktijk is er slechts één vorm van voortgezet onderwijs die vanaf het begin benadrukt dat het hier om een moeilijke vorm gaat: het categoriale gymnasium. Vanuit de overheid wordt dit schooltype hooguit getolereerd. Nieuwe zelfstandige gymnasia mogen niet worden gesticht. Aan deze situatie moet een eind komen.

De discussie over het onderwijspakket van het gymnasium is niet echt levend. Men lijkt aan de traditie ervan vast te houden. De opkomst van het tweetalig vwo en de discussie over het Internationale Baccalaureaat als een moderne vorm van het eindexamen lijken zich bijvoorbeeld zelfstandig te hebben ontwikkeld, los van de gymnasia. De stichting wil zich inspannen om de discussie hierover te bevorderen. Dit houdt in dat de stichting aansluiting zoekt bij de organisaties rond het zelfstandig gymnasium.

In het hoger onderwijs is alles expliciet gericht op de beheersing van kennis van en vaardigheden in een bepaald domein. Het is de vraag of hier voor de stichting een taak ligt. Belangstelling voor een domein begint echter al vaak eerder en het is goed deze belangstelling aan te moedigen. Een voorbeeld is het werk van de Stichting De Jonge Onderzoekers. De stichting wil dit soort initiatieven aanmoedigen.

In het hoger onderwijs zou nadere selectie positief kunnen werken. In ons land geldt een eindexamen van het voortgezet onderwijs als toegangsbewijs, terwijl er in allerlei landen door het hoger onderwijs een nadere selectie wordt gehouden en de instellingen ook duidelijk in kwalitatief opzicht verschillen. De initiatieven om voor talentvolle studenten aanvullende mogelijkheden te scheppen wil de stichting graag ondersteunen.

5. Leerlingen enthousiasmeren

De stichting hoopt dat de Toptoetsers in het voortgezet onderwijs aan de vakolympiades gaan meedoen en aan bijvoorbeeld de Kangoeroewedstrijd op het gebied van rekenen/wiskunde. Ze hoopt dat ze hoge eind-examencijfers behalen, daarna cum laude afstuderen en later bekend worden door baanbrekend onderzoek, technologische vindingen en het bemachtigen van octrooien. Daarnaast kan men ook denken aan indrukwekkende producties op het gebied van de literaire verbeelding, zoals romans. Het panelonderzoek zal daarover in de toekomst enig uitsluitsel geven.

De stichting zal samenwerking zoeken met verwante organisaties, zoals de organisatoren van de vakolympiades.

Tevens wil de stichting, zoals hierboven al staat aangegeven, voor oud-Toptoetsers evenementen organiseren die de ontplooiing van talent prikkelen. De TT-dagen zijn hiervan een voorbeeld. De stichting denkt ook aan het opzetten van zgn. Meesterlessen (Masterclasses) zoals die op het gebied van muzikaal talent bestaan. In een iets andere vorm zou dit ook kunnen gebeuren door het houden van bijeenkomsten (workshops) waar in gevestigd talent laat zien waartoe het in staat is.

Een beurzenstelsel ter aanmoediging is ook een goede manier om ontplooiing van talent te stimuleren. Op kleine schaal doet de stichting dit al door de deelnemer aan de Toptoets die de meeste beloften in zich heeft voor later een studiebeurs toe te kennen. De stichting wil het aantal toe te kennen beurzen uitbreiden. De beste deelnemer aan de Toptoets krijgt niet alleen een beurs, maar ook een trofee. Alle deelnemers krijgen een certificaat van deelname. De stichting vindt dat dit soort symbolische beloningen en waarderingen ook een prikkel vormen om aanwezig talent uit te laten botten. Er moet een sfeer ontstaan waarin het duidelijk is dat goede prestaties gewaardeerd worden en gezien worden als een opstap naar mogelijk nog betere prestaties. Er zal ook de nodige publiciteit voor uitmuntende prestaties moeten zijn. Zelf doet de stichting dat door het bijhouden van een website (www.toptoets.nl) en door het informeren van de (onderwijs)media.

6. Leraren inspireren en Leeraanbod verdiepen

De huidige opleidingen voor leraren basisonderwijs zijn veel minder dan vroeger gericht op de algemene vorming van de toekomstige leraar. De leraar als ontwikkeld mens heeft plaatsgemaakt voor de leraar (onderwijzer) als doener. Men moet vooral kunnen omgaan met kinderen en lesgeven met behulp van methodes. De instroom van de opleiding wordt langzaam maar zeker meer bepaald door studenten met een mbo-opleiding. Het aandeel van instromers uit het algemeen vormend onderwijs (havo/vwo) loopt terug. De toekomstige leraar is niet meer iemand die opvalt door bijzondere intellectuele prestaties of een grote culturele bagage. Hij, maar het is tegenwoordig vooral een zij, zal het tegen de slimme leerlingen al gauw moeten afleggen.

In het voortgezet onderwijs is een soortgelijke trend te zien. Een loopbaan als leraar is voor academici minder aantrekkelijk geworden en de situatie waarbij het leraarschap een opstap vormt naar een wetenschappelijke loopbaan komt praktisch niet meer voor.

Daarbij speelt dat het leraarschap maatschappelijk toch al aan status heeft ingeboet. Enkele decennia terug was kennis een statusbepalende eigenschap. Tegenwoordig is geld en beloning de bepalende factor en dan moeten leraren velen voor laten gaan.

Toch blijft in het onderwijs uiteindelijk de leraar een bepalende, zo niet dé bepalende factor. Het is daarbij al te makkelijk de last van het onderwijs aan leerlingen die je vermoedelijk snel intellectueel voorbij streven, uitsluitend op de schouders van de leraar te leggen. Hoe kunnen leraren hierbij worden geholpen?

Om te beginnen zou de stichting aan de leraren zelf kunnen vragen hoe ze hun taak zien ten aanzien van intellectueel talentvolle leerlingen. Het lot van de leraar in het algemeen is dat er maar al te vaak over hen wordt gesproken en niet met hen. Het opzetten van een lerarenpanel van bijvoorbeeld basisscholen is een goed begin. Het internet/e-mail biedt de mogelijkheid dat op een simpele, praktische manier te realiseren. Ter uitbreiding/verhoging van de expertise van leraren zouden nascholingsactiviteiten van Pabo's en andere opleidingen goed kunnen werken. De stichting wil bezien in hoeverre ze hierbij een rol kan spelen.

Een belangrijk hulpmiddel voor de dagelijkse onderwijspraktijk is de aanmaak van zelfinstruerend materiaal waarmee leerlingen op hun eigen niveau aan de slag kunnen. De leraar doet dan een flinke stap terug als instructeur, maar houdt meer tijd over om de leerling te coachen. Dat maakt een hoge mate van differentiatie mogelijk.

Het zou een goede aanpak zijn als de constructie van leer materiaal hand in hand gaat met de eerder genoemde cultuurpedagogische discussie. Wat is eigenlijk zo waardevol dat het tot voorwerp van onderwijs gemaakt moet worden en welk deel van ons cultureel erfgoed hoort per se op de volgende generatie te worden overgedragen? De CITOgroep heeft bijvoorbeeld een geslaagde poging gedaan om te komen tot een domeinbeschrijving voor de kennisvakken op de basisschool.

7. Het gelijk van de stichting

De stichting vindt dat er sprake is van een onderbenutting van het cognitieve dan wel intellectuele talent bij de schooljeugd. De stichting ziet zich hierin gesteund door allerlei geluiden uit de maatschappij, maar zou tegelijkertijd willen dat dit geluid krachtiger klinkt en grotere weerklank krijgt. Gelijk hebben is nog iets anders dan gelijk krijgen. Daarbij wil de stichting ook niet uitsluiten dat haar angst tot onderbenutting van talent overschat wordt. Ze zou in ieder geval met degenen die een dergelijke opvatting aanhangen in discussie willen gaan.

De stichting vindt het belangrijk om de gedachten en plannen die in deze nota geformuleerd staan te toetsen in een publiek debat. Het zou te beperkt zijn om te volstaan met het uitbrengen van deze nota.

De opzet is om in 2004 een debat te organiseren over de verzwaring van het onderwijs voor hen die dat een uitdaging vinden. Die uitdaging zou zowel voor de leerlingen als de leraren moeten gelden.

Tegelijkertijd blijft de stichting ijveren haar plannen uit te voeren en zal ze actief op zoek gaan naar weldoeners om die uitvoering voor het welbehagen van maatschappij, leerling en school mogelijk te blijven maken.

De ontplooiing van cognitief talent in een kenniseconomie is dat het waard.

8. Een werkplan voor de komende jaren

In het voorgaande zijn allerlei activiteiten opgesomd die de Stichting uitvoert en zou willen uitvoeren. De realisatie hiervan hangt uiteraard samen met de beschikbare financiële middelen. Voor de komende jaren staan in ieder geval de volgende activiteiten op het programma:

- de jaarlijkse organisatie van de Toptoets en verhogen van de bekendheid ervan en vergroten van de deelname;
- het organiseren van een conferentie/debat met tegelijkertijd of aansluitend het verzorgen van publicaties en artikelen door mogelijke auteurs hiervoor uit te nodigen en te stimuleren om het probleem van de ontwikkeling van cognitief talent onder de aandacht te brengen van een groot publiek;
- het voortzetten van het panelonderzoek onder oud-Topoetsers en het opzetten van een nieuwe panel 2003 dat nu de overstap naar het voortgezet onderwijs maakt;
- het uitbouwen van de TT-dagen en het opzetten van andere bijeenkomst waarbij gevestigd talent zijn kunnen toont;
- contact leggen met de organisaties rond het categoriale gymnasium;
- samenwerking zoeken met andere organisaties die kenniswedstrijden organiseren, zoals de vakolympiades;
- opzetten van een lerarenpanel over het onderwijs aan talentvolle leerlingen;
- uitbouwen van de website van de stichting (www.toptoets.nl) tot informatiepunt en discussieforum over cognitief talent.

© 2003 Stichting Cognitief Talent

Stichting Cognitief Talent
Mijnbouwplein 11
2828 RT Delft
Telefoon 015 257 77 80

Bestuur: prof. Dr. Eric Fischer, drs. Beatrijs Ritsema en drs. Paul van Dam
Projectleider: drs. Theo Capel

info@topstoets.nl
www.topstoets.nl